משנה · ראשונים · ר״ש משאנץ

ר"ש משאנץ על משנה מכשירין

רבנו שמשון [הר"ש] משאנץ

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ר"ש משאנץ על משנה מכשירין

רבנו שמשון [הר"ש] משאנץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רש-משאנץ-על-משנה-מכשירין/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 4
משנה ה 5
משנה ו 6
פרק ב 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 8
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 9
משנה ח 9
משנה ט 10
משנה י 10
משנה יא 10
פרק ג 10
משנה א 10
משנה ב 10
משנה ג 11
משנה ד 11
משנה ה 11
משנה ו 12
משנה ז 12
משנה ח 12
פרק ד 13
משנה א 13
משנה ב 13
משנה ג 14
משנה ד 14
משנה ה 14
משנה ו 15
משנה ז 15
משנה ח 16
משנה ט 16
משנה י 16
פרק ה 17
משנה א 17
משנה ב 18
משנה ג 18
משנה ד 19
משנה ה 19
משנה ו 19
משנה ז 19
משנה ח 20
משנה ט 20
משנה י 20
משנה יא 20
פרק ו 21
משנה א 21
משנה ב 21
משנה ג 22
משנה ד 23
משנה ה 24
משנה ו 25
משנה ז 25
משנה ח 27

פרק א

משנה א

שתחלתו לרצון. דניחא ליה בהנך משקין בשביל שתודח הקערה או לשאר תשמישין:
אע"פ שאין סופו לרצון. כשנפלו על הפירות לא ניחא ליה אפילו הכי הוי הכשר אי נמי סופו לרצון כשנפלו על הפירות אבל בתחילת ביאתן הוקשה בעיניו הכל חשוב הכשר:
מטמאין לרצון ושלא לרצון. כיון דטמאין הן מטמאין ומכשירין הכל בבת אחת אם נפלו על הפירות ואפילו שלא לרצון דמחמת טומאתן חשיבי טפי ודכוותה פרק קמא דשבת (דף יז.) כלי טמא חושב משקין:

משנה ב

המרעיד. לשון נענוע:
להשיר ממנו אוכלין או את הטומאה. כגון שהביא עורב שם שרץ או נבילה או כזית מן המת ונשאר בין ענפי האילן:
אינן בכי יותן. אם מחמת רעדה זו נפלו מי גשמים שבאילן על פירות שתחתיו לא הוכשרו:
היוצאין ואת שבו. משקין היוצאין מחמת הרעדה ומשקין הנשארין ונפלו אחרי כן על הפירות הוכשרו דאחשובי אחשבינהו וכתלושין דמו:
מפני שהוא מתכוון שיצא מכולן. נתכוין להוציא כל המים מן האילן והנשארים לאו דעתיה עלייהו ולא מכשרו:

משנה ג

ונפלו על חבירו. ותחתיו זרעים וירקות. וכן סוכה דהיינו ענף של אילן ותחתיהן זרעים וירקות וכן ונפלה על חבירתה ותחתיה זרעים ואע"פ שבשעת שהרעיד היה שם הפסק חשיב הכשר:
וב"ה אומרים אינן בכי יותן. בשנגבו קודם שנתלשו פליגי דאי בשנתלשו עדיין משקה טופח עליהם אפילו ב"ה מודו דהוו בכי יותן כדמוכח בפ"ק דשבת (שם) גבי בוצר לגת:
עד שיתכוין ויתן. ואפי' זרעים וירקות תלושים תחתיהם לא הוכשרו דמן האילן נפלו לחברו ומסוכה לחבירתה ולא נתכוין שיפלו על הזרעים ועל הירקות:

משנה ד

הנוער אגודה של ירק. כגון שירדו עליו גשמים או שנפלו במים שלא לרצון ומנערן כדי שיצאו ממנו המים כאדם המנער טליתו:
המעלה שק מלא פירות. שנפל בנהר שלא לרצון והעלהו והניחו על שפתו:

התחתון טהור. כלומר אף התחתון טהור וכ"ש העליון:
תניא בתוספתא (רפ"א) המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין ונפלו על תלושין שבו ועל מחוברים שתחתיו ב"ש אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים על התלושין בכי יותן ועל המחוברים אינן בכי יותן אמר רבי יוסי בר רבי יהודה לא נחלקו ב"ש וב"ה על המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין ונפלו על התלושין שבו ועל המחוברים שתחתיו שאינן בכי יותן ועל שעקרן משינגבו שאינן בכי יותן על מה נחלקו על המרעיד את האילן ונפלו מבד לבד ומסוכה לחבירתה באותו אילן שבית שמאי אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים אינם בכי יותן אמרו להם ב"ה לבית שמאי אי אתם מודים במעלה שק אחד מעורר ונתנו על גבי הנהר שאע"פ שהמים יורדין מצד העליון לתחתון שאינו בכי יותן אמרו להם ב"ש אי אתם מודים במעלה שני שקים מעוררין ונתנן זה על גב זה המים יורדין מן העליון לתחתון שהתחתון בכי יותן ר' יוסי אומר אחד שק אחד ואחד שני שקים בית שמאי אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים אינן בכי יותן ר' יהודה אומר ר"א אומר זה וזה בכי יותן רבי יהושע אומר זה וזה אינן בכי יותן ר"ע אומר התחתון בכי יותן והעליון אינו בכי יותן. פי' על תלושין שבו ועל מחוברין שתחתיו לכאורה איפכא גרס מחוברין שבו ותלושין שתחתיו וכן בדר' יוסי בר רבי יהודה דאי כגירסת הספרים דגרסי נמי בדרבי יוסי בר ר' יהודה על התלושין שבו ועל המחוברין שתחתיו שאינן בכי יותן היכי קאמרי ב"ש מבד לבד בכי יותן אלא בשבוש כתובה והגירסא נכונה כדפרישית וגרסינן בדר' יוסי נמי על מחוברין שבו ועל תלושין שתחתיו שאינן בכי יותן ומבד לבד ומסוכה לחבירתה פליגי באותו אילן ובתלושין ואית דגרסי על מה נחלקו על המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין ונפלו מבד לבד ומסוכה לחבירתה באותו אילן כלומר שמשיר מבד לבד ומים נופלין על הפירות דב"ה סברי כיון דלא מכוין להשיר מים אין כאן מחשבה וב"ש סברי כיון דאי אפשר זה בלא זה מחשבה היא והרי הן בכי יותן:

משנה ה

הממחק את הכרישה. מדחק ידו על הכרישה להסיר ממנה הטל:
והסוחט בשערו ובכסותו. שהיה בא בדרך וירדו גשמים על ראשו ועל כסותו וסוחט בהן כדי שיצאו המים:
ואת שבו. משקין הנשארים ונפלו אחרי כן על הפירות:
שיצאו מכולו. דנתכוין להוציא כל המים ולאו דעתיה על הנשארים כב"ה דריש פירקין ובכריתות פרק אמרו לו (כריתות דף טו:) מייתי משנה זו בסגנון אחר ואין רבי יוסי

נזכר שם ואמרי' התם אמר שמואל וכרישה עצמה מ"ט הוכשרה בשעת פרישתו ממנה הכשירוה ולשון הקונטרס שפירש שם משונה:

תניא בתוספתא (פ"א) הממחק את הגג ואת הכרישה אע"פ שהמים יורדין מצד העליון לתחתון אינן בכי יותן נתלשו הרי הן בכי יותן (נתלשו) ר' יוסי אומר זב וטמא שהיו מהלכין בדרך וירדו גשמים על ראשו ועל כסותו אע"פ שסוחטין והמים יורדין מצד העליון לתחתון הרי אלו טהורין שאינן נחשבין אלא לאחר שיצאו מכולן יצאו מכולן הרי אלו מוכשרין וטהורין שאינן נחשבין אלא לאחר יציאתן. המסדר קנקנין בכיפה אע"פ ששאבו יותר מלוג אינן בכי יותן ולענין מי חטאת אינו חושש שמא שאבו אחרים אומרים משום ר' נחמיה אם היו מחוסנות אינן שאובות. פי' הרי אלו מוכשרים כלומר מכשירין דחשיבי משקה ואפ"ה טהורין דאינן נחשבין אלא לאחר יציאתן ומשיצאו שוב לא נגעו בזב ובטמא ותימה מ"ש מההיא דאמרו לו (שם) דאמר שמואל וכרישה עצמה הוכשרה דבשעת פרישתן ממנה הכשירוה ה"נ בשעת פרישתן מן הזב קבל טומאה ממנו ובפרק בהמה המקשה (חולין דף עב:) גבי שלש על שלש שנחלק משמע דמודה ר' יוסי בשלש על שלש הבאות מבגד גדול דבשעת פרישתן מאביהן מקבלות טומאה מאביהן וצריך לחלק בדברים בין קבלת טומאה להכשר ובין טומאה דהכא לטומאה דבגד:

קנקנים. של עץ:

אע"פ ששאבו יותר מלוג. כגון שהם חדשים ומחמת חום הכיפה נתמצו מים בתוכן מלחלוחית העץ א"נ דרך כיפה להיות מלוחלחת ומתוך כך כלים שבתוכה מזיעים מים אינם בכי יותן אם היו בתוכן פירות. ולענין מי חטאת אם שמו מי חטאת באותן קנקנים ולא ידעו אם נתמצו מהן מים ונתערבו עם מי חטאת ופסלום אין חוששין לכך דלא פסלינן להו מספק: מחוסנות. מלשון (ישעיה א) והיה החסון לנעורת דרך העץ כשהוא לח רך וכשיצאו מימיו מתייבש ומתקשה והיינו מחוסנות שיבשו קצת ונתקשו שוב אינן שואבות:

משנה ו

הנופח בעדשים. שנופח בפיו בעדשים ויוצא עליהן רוק מפיו בנפיחתו ר"ש אומר אינן בכי יותן כיון שלא נתכוין לכך:

האוכל שומשמין באצבעו. דרכו להכניס תחלה אצבעו בפיו ללחלחו ברוק ומכניס אצבעו בשומשמין שבידו השנייה ונדבקין באצבעו ומכניס לפיו ואוכל ומחמת כך נתלחלח היד שהשומשמין בו ובמשקין שעל ידיו פליגי אי מכשירין אי לא דר"ש סבר דאין מכשירין דללחלח אצבעו נתכוון ולא ללחלח ידיו ורבנן סברי כיון דאחשביה

באצבעו מכשיר אפי' שלא לרצון וצריך לדקדק לר"ש דלהוי כמשקה שתחלתו לרצון וסופו שלא לרצון דמכשיר וה"נ הרי היה על אצבעו לרצון ויש לפרש דקסבר ר"ש דלא היה לרצון אלא כדי שיתלחלח בו האצבע אבל העודף לא לרצון הוא ואין לתמוה על הא דרוק חשוב כמים להכשיר דלקמן בפ"ו תנן גבי תולדות המים היוצא מן הפה:

מפני הסריקין. בני אדם ריקים כמו חבורה שכולה סריקין בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין דף ע:) מלשון אילן סרק שאינו עושה פירות (ב"ב דף כז:) אנשים ריקים דיפתח (שופטים ט':ד') תרגום גוברין סריקין ואית דגרסי הכא מפני הסיקרין מלשון סיקריקין דפרק הניזקין (גיטין דף נה:) שהיו מציקין ואונסים את ישראל:

בשבולת הנהר. להביאן עמו אין יכול לנושאן ומשיטן על פני המים. שבולת לשון שביל מלשון (תהלים סט) ושבולת שטפתני:

פרק ב

משנה א

טהורה. **אינה מכשרת את הפירות**:

זיעתו טמאה. דמחמת המים היא ודוקא בא במים שאובין אבל מחוברים דלא מכשרי לא דאע"ג דהשתא מיהא תלושים נינהו לא לרצון נתלשו:

משנה ב

מרחץ טמאה. של מים שאובין:

זיעתה טמאה. מכשרת את הפירות ומטמאתן:

וטהורה. כלומר וזיעת מרחץ טהורה כגון מרחץ של מי מעיין דלאו מים שאובין נינהו:

בכי יותן. שהזיעה מכשרת את הפירות:

אם טמאה. הבריכה כל זיעה שיזיע הבית מחמת הבריכה מכשרת ומטמאה אבל שלא מחמתה הויא זיעה מבתים וטהורה:

משנה ג

אם רוב מן הטמא. שרוב הכלי מן הברזל הטמא ומשנה זו שנויה במסכת כלים פרק י"א ושם פרשתיה:

מטיליין לתוכן. משתינין לתוכן וגזרו על העובדי כוכבים שיהו כזבין ומי רגליהן טמאין:

מי שפיכות. מים טמאים שנשפכו:

אימתי. מתבטלין מי השפיכות ברוב בזמן שקדמו ואח"כ רבו עליהן מי גשמים וטהרום אבל אם קדמו מי גשמים אפילו נפלו עליהן משהו מי שפיכות טמאים:

תני"א בתוספ' (פ"א) מי פירות שנפל לתוכן טיפת מים כל שהן טמאין דברי ר"מ וחכ"א הולכין אחר הרוב ר"א בן יעקב אומר אפי' בור ציר שנפל לתוכו טיפת מים כל שהוא טמא נפל לתוכו יין דבש וחלב הולכין אחר הרוב: פי' טמאין מכשירין דאע"ג דמי פירות אין מכשירין כיון דנפל לתוכן מים כל שהוא כמים דמו ומכשירין א"נ טמאין ממש אם נגעו בטומאה דכיון שנפלו לתוכן טיפת מים הוכשרו ומיהו בור ציר לא יתכן לפרש כן דציר לאו בר קבולי טומאה הוא כדאמרינן בבכורות בפ' הלוקח בהמה (בכורות דף כב.) וכי הוי מיעוטו מים נמי אמרינן התם דבטילי להו ברובא דטהור ואית דגרסי אפילו בור סיד כלומר שהוא מלא פירות ונפל לתוכו טיפת מים כל שהוא הולכין אחר הרוב דאם רוב יין דבש וחלב טמאין ואם רוב מי פירות טהורין:

משנה ד

הטורף את גגו. שמדיח את גגו ומרביצו במים שהיו בגגו ובכסות מים טמאין וירדו עליהן מי גשמים המים היורדין מן הגג ומן הכסות אם רוב מי גשמים טהור:

אם הוסיפו לנטף. שממהרין הטיפין לירד זו אחר זו יותר מבתחלה טהור דודאי רבו:

תניא בתוספתא (פ"ב) הטורף את גגו והמכבס את כסותו אימתי הוא יודע אם רבו מי גשמים אם לאו בתחלה הוא מנטף טיפין דקין ועכשיו הוא מנטף טיפין עבות ר' יהודה אומר בתחילה הוא מנטף טיפין טיפין חתוכות ועכשיו הוא טורד טיפה אחר טיפה:

משנה ה

עיר שישראל ועובדי כוכבים דרים בתוכה והיתה בה מרחץ מרחצת בשבת אם רוב עובדי כוכבים רוחץ בה מיד ואם רוב ישראל ימתין בכדי שיחמו החמין מחצה על מחצה ימתין בכדי שיחמו החמין ר' יהודה אומר באמבטי קטנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד. פי' רוחץ בה מיד למוצאי שבת דכיון דרוב עובדי כוכבים אדעתא דעובדי כוכבים הוחמו ואין צריך להמתין בכדי שיוחמו:

רשות. שולטנות ואע"פ שרוב ישראל דרך שולטנות לרחוץ באמבטי קטנ' ורוצים שיהו חמין מוכנים כל שעה ושעה בפרק [שואל] (דף קנא.) מפרש מאי רשות אמר רב יצחק בריה דרב יהודה אם יש שם אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחממין לו י' קומקמין מים בבת אחת רוחץ בה מיד:

משנה ו

ירק. שנתלש בשבת דכיון דרוב עובדי כוכבים אדעתא דעובדי כוכבים נתלש:

ממקום קרוב. שיש שם ירק ואע"ג דשמא הובא ממקום רחוק:

ואם יש בה רשות. אע"פ שרוב ישראל דרים בה דרכם לעשות בשביל הרשות שיהא לו ירק מזומן כל שעה:

משנה ז

אם רוב עובדי כוכבים עובד כוכבים. בסוף פ"ק דכתובות (ד' טו:) אמרי' למאי הילכתא אר"פ להאכילו נבילות אמר שמואל ולפקח עליו את הגל אינו כן שאין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב והיינו טעמא משום דכתי' (ויקרא י"ח:ה') וחי בהם ולא שימות בהם אמר רחמנא עשה דבר שלא יוכל לבא בשום ענין לידי מיתת ישראל ובפרק בתרא דיומא (דף פד:) מחלק בין אותה חצר לחצר אחרת וכן פירשו כולהו למקצתייהו ואם רוב ישראל למאי הילכתא אמר רב פפא להחזיר לו אבידה רבותא היא דמוציאין ממון מיד ישראל הזוכה ועוד דאמור רבנן המחזיר אבידה לעובד כוכבים עליו נאמר למען ספות הרוה. מחצה על מחצה ישראל למאי הילכתא אמר ר"ל לנזקין דאי נגחיה תורא דידיה לתורא דידן פלגא משלם ואידך פלגא אמר ליה אייתי ראיה דלאו ישראל אנא ואתן לך אבל להחזיר לו אבידה לא מצי למימר דמספיקא לא מפקינן ממונא ומיהו היכא דרוב ישראל מחזיר לו אבידה אע"ג דקיימא לן כשמואל דאמר בריש המוכר פירות (דצ"ב:) אין הולכין בממון אחר הרוב:

אתר רוב המשליכין. דהיינו כותים ואע"פ שהם מיעוט כדקתני בתוספ' (שם) ר' יהוד' אומר אם היתה שם כותית אחת חשודה להשליך:

תניא בתוספתא (שם) מצא בה תינוק מושלך מחצה למחצה מטילין עליו שני חומרין. פי' שני חומרין לאו לענין נגיחה איירי כדמוכח בכתובות (ד' טו:) דהמוציא מחבירו עליו הראיה אלא לענין איסורין דמחמירין עליו כישראל דאסור בנבילות ומחמירים עליו ככותי כי ההיא דאמרי' בפרק ד' מיתות (סנהדרין ד' נט.) דעובד כוכבים העוסק בתורה [וכו'] א"נ אם קדש אשה ובא ישראל אחר וחזר וקדשה:

משנה ח

אחר רוב נחתומין. לפי שגזרו על פתן של עובדי כוכבים והיא מי"ח דבר כדאיתא פ"ק דשבת (דף יז.) ובפרק שני דמס' ע"ז (דף לו.):

פת עיסה. פת נקייה:

פת קיבר. פת שאינו נקי כדאמרינן בשלהי דכתובות (דף קיב.) סאה ביהודה עושה ה' סאין סאה קמח סאה סלת סאה סובין סאה מורסן סאה קיבוריא:

משנה ט

אחר רוב טבחים. בפרק גיד הנשה (חולין דף צה.) פריך מינה לרב דאמר בשר שנתעלם מן העין אסור דלא מצי לשנויי בנמצא ביד עובדי כוכבים דא"כ מאי קאמר במבושל הלך אחר רוב אוכלי בשר נחזי אי עובד כוכבים נקיט ליה אי ישראל נקיט ליה ומשני בעומד ורואהו:

משנה י

פטור מלעשר. דעדיין לא ראה פני הבית ולא נתחייב:

למכור בשוק. שרוב עובדי כוכבים מביאין למכור בשוק מן הבית מביאין אותו וחייב:

מחצה למחצה דמאי. כלומר ספיקא הוה:

אם רוב עובדי כוכבים ודאי. דאין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר אפילו יש קניין מ"מ ודאי אינו מעושר הוי:

משנה יא

פירות שנייה. שנה ראשונה ושנייה של שמטה מעשר ראשון ומעשר שני וכן רביעית וחמישית אבל שנה שלישית וששית מעשר ראשון ומעשר עני. של שביעית יש בו קדושת שביעית ופטור מן המעשר ולענין כל הנך דיני קתני דהולכין אחר הרוב להחמיר לענין ספיקא דמעשר שני ומעשר עני יפריש מעשר אחד ויחלל המעשר על המעות ויחלק הפירות לעניים והמעות יאכל בירושלים והיינו שני עישורין דר"ע דפ"ק דעירובין (דף ז.) ולענין ספיקא דשביעית חייבין במעשר וחייבין בקדושת שביעית שלא לעשות בהן סחורה ומלוגמא וחייבין בביעור:

פרק ג

משנה א

שאבו. מלשון שהשעורין שואבות דפ' בתרא דמסכת ע"ז (דף סו:) וכמו שאבו דקנקנים דתוספתא שהבאתי לעיל בפרק קמא שדרך הפירות כשמונחין על שפת הנהר משקה טופח עליהם מחמת לחלוחית המים ובכוונה נותנין אותם שם כדי שישאבו ויראו הפירות גסין:

משנה ב

ושאבו. נתלחלחו הפירות ומשקה טופח עליהן:

ושאר כל המשקין. כלומר כל משקין המכשירין לקבל טומאה שבעה משקין הן ותולדותיהן דתנן בפ' בתרא:

תניא בתוס' (פ"ב) א"ר אסי במה דברים אמורים בשל חרס אבל בשאר כל הכלים אינן שואבין וכלי אבן הרכין הרי הן ככלי חרס:

משנה ג

הרודה פת חמה. כי האי גוונא תנן במסכת תרומות (פ"י) ופליגי בשהניחה על פי חבית של יין של תרומה אי מיתסרא לזרים או לא ובפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף סו:) מייתי לה אבל מתני' הכא לענין הכשר תנן ובפת שנילושה במי פירות ולא הוכשרה במים ופליגי השתא אם הוכשרה ביין של חבית או לא אי נמי ביין טמא ופליגי אם נטמאת כאילו נגעה ביין טמא או לא ועלה דההיא דתרומות משמע בירושלמי בגמרא דפליגי אפי' בחבית סתומה שהמגופה עליה דאפילו הכי הפת שואבת ודייק לה ממתני' דלעיל דחבית שהיא מליאה פירות ונתונה לתוך המשקין ועוד משמע התם דפת חמה לאו דוקא דהוא הדין צוננת והא דנקט חמה מפרש רב חסדא שלא תאמר הואיל וההבל כובש יהא מותר והש"ס שלנו חולק על כל זה בפרק בתרא דמסכת ע"ז דאמר ריש לקיש בפת חמה וחבית פתוחה ד"ה אסורה פת צוננת וחבית מגופה ד"ה מותרת אלא כי פליגי בפת חמה וחבית מגופה בפת צוננת וחבית פתוחה ולפי שיטה זו צריך ליישב שלא תקשי מתני' דחבית:

משנה ד

המרבץ ביתו. במים מפני האבק:

וטננו. נתלחלחו מלשון אם היתה מטוננת דפרק קמא דמועד קטן (דף ו:):

אם מחמת הסלע. צור שמששת ימי בראשית והיא רצפת הבית ומתוך כך נתלחלחו החטין:

המטמין בחול. אית דגרסי המטנן שיהיו מטנין:

הרי זה בכי יותן. דאין חול בלא מים:

תניא בתוספתא פ"ב סדין שטפח על גבי סילון להטין בו את חטיו אם מחמת הסדין אינן בכי יותן אית דגרסי סדין שסחטו על גבי סילון של יוצר להטין בו את חטיו:

משנה ה

נגוב. יבש:

אינו חושש שמא נתן בה חטין וטננו. כלומר אם נתן בה חטין אינו חושש שמא טננו:

תניא בתוספתא [שם] המרבץ ביתו במים ונתן בו שבלים וטננן אם יש עליהן משקה טופח בכי יותן ואם לאו אינן בכ"י ר' שמעון אומר אע"פ שיש עליהן משקה טופח אינן בכי יותן ומודים חכמים לרבי שמעון במרבץ את גרנו שהוא בכי יותן ובמשכים להביא

פסל אם בשביל שיש טל עליו הוא בכי יותן אם בשביל שילך למלאכתו אינו בכי יותן. פי' ר' שמעון אומר משמע דהך ברייתא פליגא אמתניתין שהוא בכי יותן אין גירסא זו נכונה דאם כן מאי ומודים אלא גרסי' שאינן בכי יותן. פסל פסולת גורן ויקב שבשדות ובהשכמה כולו טופח בטל וטומנין בו פירות כדאיתא בפ' כיצד משתתפין (עירובין ד' פז.): אם בשביל שילך למלאכתו השכים בשחרית להביאו לפי שצריך לילך למלאכתו ולא יוכל להביאו באמצע היום:

כשהטל עליהן. כשהשכים למלאכתו איירי כי ההיא דתוספתא ולא נתכוון בשביל הטל:

אי אפשר שלא לשמוח. שהרי היה צריך ללותתן:

אלא א"כ עמד. שנתעכב שם כדי שיפלו עליהם גשמים:

משנה ו

פקק הצנור. שלא יצאו המים:

או אם חלחל. הזיתים לתוך הצינור לפי שהמים מתקבצין שם:

משנה ז

אם הפכו. השקים מצד אחר כדי שישורו במים משני צדדין אז הוכשרו:

אם עמד. במים והדיח רגלי בהמתו אז מכשירין מים העולין ברגליהן אם נפלו על הפירות:

באדם ובבהמה טמאה. בין הדיח בין לא הדיח מכשירים מים העולים ברגליהן:

תני"א בתוספתא (פ"ב ע"ש) בהמה שירדה מאליה לשתות מים העולים בפיה ובשפתיה הרי זה בכי יותן בידיה וברגליה אינן בכי יותן רבי יהודה אומר המים העולים ברגלי אדם לעולם טמאין רבי אליעזר בר רבי שמעון אומר המים העולין ברגלי בהמה טמאה לעולם טמאין:

משנה ח

גלגלים. של עגלה אופן מרכבותיו תרגומו גלגלי רתיכוהי (שמות יד):

בשעת הקדים בשעת החום שרוח הקדים נושב ומביא חום בימות הקיץ כדכתיב (יונה ד) רוח קדים חרישית וכתיב (הושע יג) יבא קדים רוח ה' ודרך כלי עץ להתבקע ומורידם למים והבקעים מתחברים והיינו שיחוצו לשון דבר החוצץ שמהדקין אותו אי נמי דרך היתדות שבנקבים להיות מתרפין בשעת החום וכשמורידן במים ונישורין שם חוזרין להיות אוצין כבתחלה:

ושיחוצו כמו שיאוצו מלשון אורגים חוצצין דתניא בתוספתא דמקוואות וכן דרך גיגית ותבית של עץ מתרפין בחום ולא יחזיקו המים וכששורין אותן במים חצי יום מחזיקין המים:

בשעת האף. שהחום גדול ביותר ועל שם שהאף מוציא חום והבל קורא לשעת שהחום מרובה שעת האף:

והדיש. היו רגילין לדוש את התבואה במוריגים ובבהמות ומתחממות מרוב הטורח ודרך להורידן במים להתקרר:

פרק ד

משנה א

בפיו ובשפמו בכי יותן. היינו טעמא לפי שאין המים נכנסין לפיו אא"כ נוגעין בשפמו הילכך אחשבינהו וכה"ג מפרש לקמן בתוספתא טעמא דממלא בחבית דמים העולים אחריה בכי יותן שא"א למים שיפלו עד שיגיעו לאחוריה ולכך במניחה תחת הצינור אין של אחריה בכי יותן דאפשר לקילוח שירד לתוכה ולא יגע לאחריה והקילוח שנופל לאחוריה אין נכנס לתוכה:

שהוא מכונן על צוארה. כמין צואר יש לחבית שמסבבין בו החבל כמין טבעת מלשון המכנן את החבל דפ"ו דפרה אדם הקולט את החבל ועושהו כמין טבעות הרבה שלא יהא נגרר אחריו לאחר שמילא בו מים ושניהם מלשון (דברים לב) הוא עשך ויכוננך:

שהוא לצרכה דהיינו טפח:

תניא בתוספתא (שם) הממלא בחבית המים העולים אחריה ובחבל המכונן על צוארה ובחבל של צורכה הרי הן בכי יותן ולענין מי חטאת אינו חושש שמא לא נתמלאו בכלי פי' שמא לא נתמלאו בכלי דאע"פ שמי החבל של הכינון ושל צורכה נופלין בחבית והנהו לא נתמלאו בכלי לא חיישינן לפי שא"א:

משנה ב

אב הטומאה. כי ההיא דתוספתא שהבאתי בפ"ק דזב וטמא שהיו מהלכין בדרך:

ואם נער. מלשון הנוער אגודה של ירק דפ"ק:

להקר. מפני החום:

או לידוח. שהיה מלוכלך בטיט ובצואה:

בטמא טמאים. ואם נפלו על הפירות הכשירום וטמאום:

ובטהור. כלומר אם העומד תחת הצנור טהור:

משנה ג

בשביל שתודח. בפרק קמא דחולין (דף טז.)מקשה רישא אסיפא דמשמע בשביל שתודח הקערה הרי זה בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל אין זה בכי יותן והדר תני בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל הרי זה בכי יותן ומשני ר' אלעזר תברא מי ששנה זו לא שנה זו ופליגי בתלוש ולבסוף חיברו אי הוי כתלוש או לא משום דבעינן ניחא ליה לשם דבר תלוש ולא לשם דבר מחובר ורב פפא משני כולה חד תנא הוא וה"ק אם בשביל שתודח הקערה הרי הוא בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל אינו בכי יותן בד"א בכותל מערה אבל בכותל בניין בשב ל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן הא בשביל שיודח הכותל הרי הוא בכי יותן וצריך לדקדק אמאי לא שנו בלשון נעש' כלומר הא בשביל שיודח הכותל נעשה כבשביל שלא ילקה הכותל ואינו בכי יותן דכה"ג משני בפ"ק דקדושין (דף ה:) גבי נתן הוא ואמרה היא ושמא משום דכאן אין שייך זה בזה שיאמר דבשביל שיודח נעשה כבשביל שלא ילקה דמה עניין זה אצל זה האי ניחא ליה אלא דניחותא משום דבר מחובר והאי לא ניחא ליה כלל והא דמשמע לעיל גבי רגליו מליאות טיט ועבר בנהר דאם שמח בכי יותן וכן בפ' ב' דחולין (דף לא:) גבי בשביל שיודחו ידיו אלמא לעני הכשר לא חשיב אדם כמחובר ולענין שחיטה דפסלינן במחובר בפרק קמא דחולין (דף טו.) חשבינן נמי אדם כמחובר דפסלינן (שם יח.) צפורן מחוברת אין לדמותן זה לזה דהא תלוש ולבסוף חיברו מיבעיא ליה לרבא התם מהו ולענין הכשר קאמר תנאי היא:

משנה ד

הבית. ובה פירות שירד הדלף לתוכה שלא לרצון:

ישבר. דאם היה מערה היו מוכשרים:

ומודים. בית שמאי:

והם טהורין. כלומר לא הוכשרו:

משנה ה

הנתזים. ממנה לחוץ והצפים למעלה ויוצאין לחוץ כולהו אינם בכי יותן וכן מה שבתוכה כיון דהוי שלא לרצון ובנטלה לשופכה פליגי:

תניא בתוספתא (פ"ב ע"ש) עריבה שירד דלף לתוכה טהורה בד"א בטהורה אבל בטומאה הכל מודים שהיא בכי יותן דברי ר"מ רבי יוסי אומר אחת טמאה ואחת טהורה בית שמאי אומרים בכי יותן ובית הלל אומרים אינן בכי יותן פי' בטמאה שהעריבה טמאה ופליגי ר"מ ורבי יוסי בכלי טמא חושב משקין דמשקין היוצאין שלא לרצון כאילו

יצאו לרצון והיינו דאמרינן בפ"ק דשבת (דף יז.) הבוצר לגת הוכשר ומפרש טעמא גזירה שמא יבצרנו בקופות טמאות ופריך הא ניחא למ"ד כלי טמא חושב משקה כלומ' דהיינו ר"מ אלא למ"ד אין כלי טמא חושב משקה כלומר דהיינו רבי יוסי מאי איכא למימר ושם פי' בקונטרס לא ידענא פלוגתא היכא:

ב"ש אומרים בכי יותן. הואיל והונחה שם לקבל מים:

אלו ואלו מודים שהם בכי יותן. הואיל וכבר חשב עליהם והא דאמרינן בפ"ק דשבת (דף יא.) גבי לא יצא הזב בכיס שלו ואם יצא פטור א"ר זירא האי תנא היא דאצולי מטנוף לא חשיב דתנן הכופה קערה על הכותל אם בשביל שתודח הרי זה בכי יותן אם בשביל שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן ופריך מי דמי התם לא קבעי להנך משקין כלל הכא קבעי ליה להאי כיס לקבולי ביה זיבה הא לא דמיא אלא לסיפא דתנן נתנה תחת ארובה מים הניתזין והצפין אינן בכי יותן שבתוכה הרי זה בכי יותן משנה זו לא מצינו בשום מקום ובתוספתא נמי לא מיתניא ושמא היינו מתניתין דקערה דלעיל וסיפא היינו מתני' דעריבה דהכא אע"ג דלא תנן הכא ארובה ולא תנן נמי שבתוכה ואין הש"ס מביאה בלשון משנתינו וחשיב לה אצולי מטינוף שלא נתן שם העריבה בשביל שיהא צריך למים אלא כדי שלא יתלכלך החצר במים תדע מדקתני נטלה לשופכה ולא קתני שפכה משמע שנטלה להוליך לשפכה במקום אחר:

בידיו. שמכבס בהן דבידיו ניחא ליה וברגליו לא ניחא ליה:

אא"כ נטנפו רגליו. הרי הן בכי יותן מידי דהוה אממלא בחבית דריש פירקין דמים העולים אחריה בכי יותן כדפרישי' לעיל לפי שאי אפשר למים להכנס לתוכה עד שיגעו לאחוריה:

משנה ו

והם טהורין. אע"פ שפשט אדם טמא ידו לשם ונטל לפי שלא הוכשרו דלא ניחא ליה דדוקא בצנון שחישב להדיחו הוכשר כשהעלתו אבל הני לא:

הנוגעים בקופה. הוכשרו במים הזולפין ממנה ותימה מאי שנא משק מלא פירות דפ"ק דלא הוכשר במים הנוטפין מן השק ושמא הכא ניחא ליה טפי בהדחה דקופה:

והוא טהור. דלא הוכשר בעודו במערה והא דאמרינן בפ"ק דפסחים (דף יז.) דמחוברין מכשרי היינו בניתנין על הפירות בעוד המים מחוברין ובלבד שיתלשו לבסוף כמו צנון דהכא שהודח במערה ואתר כך העלתו:

משנה ז

ידיו טהורות. דלא בעינן כונה לחולץ כדאיתא בפ"ב דחולין (דף לא.):

אינן בכי יותן. דלא אחשבה להך נפילה:
ואם בשביל שיודחו ידיו. נתכוין ליטול הפירות מן המים ידיו טהורות וב"ש הוא דהא נתכוין:
ופירות הרי הן בכי יותן. ומקבלין טומאה מכאן ולהבא דאחשבה להך נפילת פירות ליטול ידיו בהגבהתן והוה ליה משקה שסופו לרצון דאע"פ שאין תחלתו לרצון הרי זה בכי יותן:
תניא בתוספתא (פ"ב) פירות שנפלו בתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן ידיו טמאות והפירות טהורים ואם חישב שיודחו ידיו ידיו טהורות ופירות בכי יותן. פי' ידיו טמאות קסבר האי תנא דחולין בעו כוונה ופלוגתא דתנאי היא בפרק שני דחולין (לא.):

משנה ח

מגע טומאות. ולד הטומאה דאין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה הילכך הקדירה טהורה דאינו מטמא כלי אלא משקין והמים נטהרו שהושקו במקוה אבל שאר משקין כגון יין ושמן וחלב אין מי המקוה מטהרין אותן דלא סלקא להו השקה הילכך חוזרין ומטמאין את הקדירה כדאמרינן בפרק קמא דשבת (דף יד:) גזירה משום משקה זב וזבה:
תני"א בתוספת"א [שם] הנוגע בנבילה בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו הנוגע במשכב ומושב בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו. זב שדרס על גבי משכב ומושב בתוך המקוה טמא וטהור בעלייתו פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן ידיו טמאות והפירות טהורים ואם חישב שיודחו ידיו ידיו טהורות והפירות בכי יותן:

משנה ט

הממלא בקילון. פי' בערוך כשהמים מכונסין במקום אחד ומבקשין להביאן אל שדה אחר עושה להם דרך שיבאו בו המים ושם אותו דרך שנמשכין בו המים נקרא קילון ועד ג' ימים אין אותו קילון מתנגב ממים שהמשיך לתוכו ומכשירין את הפירות שנפלו לתוכן ור"ע נמי לא פליג דרישא איירי בסתמא כדקתני בתוספתא דבסתם רבי עקיבא מודה
תני"א בתוספת"א [פ"ב] הממלא בקילון פירש ר' עקיבא אם נגבו מיד טהורין ואם לא נגבו אפי' מכאן עד שלשים יום טמאין סתמן שלשה ימים:

משנה י

שנפלו עליהם משקים. טמאין אם רבו מי גשמים על המשקין ההם ביטלום וטיהרום:
הוציאם שירדו עליהן גשמים. דאחשבינהו לגשמים אע"פ שרבו טמאין דנטמאו הגשמי' עצמן:
בלעו משקין טמאים. שהעצים נגובים מבחוץ ובתוכם משקים בלועים:

אע"פ שהוציאן שירדו עליהן גשמים. דאחשבינהו לגשמים אפי' הכי טהורין דלא נגעו במשקין טמאין שהרי נבלעו:

לא יסיקם אלא בידים טהורות. שלא יטמאו הידים את מי גשמים שהוחשבו ויחזרו ויטמאו את התנור דמשקה מטמא כלי אבל בידים טהורות יכול להסיק בתנור והתנור טהור דאי משום שסוף משקה טמא הבלוע לצאת מחמת ההיסק כדתנן במס' כלי' פ"ט [מ"ה] חרסים שבלעו משקין טמאים ונפלו לאויר התנור והוסק התנור טמא שסוף משקה לצאת ומשמע במסכת נדה בפרק האשה (דף סב:) דאפי' במשקין קלין אם הוסק טמא בין לרבי יוחנן בין לר"ל הני מילי חרסים שאין האור שולטת בהם ונפלט מהן המשקה הבלוע מכח האש אבל עצים שהאש שולטת בהם ונאחז בהם האור כלים המשקין בתוכן ואין יוצאין לחוץ כשמסיקן בתנור מחמת שחום התנור מסבבן ומיהו כשמסיקין אותן במדורה נפלט מהן המשקה הבלוע כדמוכח מילתא דר"ש דסיפא וזה דוחק קצת דהיסק דר"ש לאו כהיסק דתנא קמא שצריך להעמיד חד במדורה וחד בתנור ושמא יש לחלק בין בלועין משקין הרבה לבלועין מעט ומיהו ג"ז קשה שצריך להעמיד דת"ק בבלועים מעט ודר"ש בבלועים הרבה ונראה משום דר"ש איירי בעצים לחים שאין האור נאחז בהן כ"כ:

אם היו לחים. עצים שבלעו משקין טמאין ולא ירד עליהן גשמים אלא מחמת שהיו לחים יצאו משקין מהן עצמן ועם אותן משקין פלטו משקה הבלוע ורבו משקין שמעצמן על משקה הבלוע:

טהורין. שביטלו אותן:

תני"א בתוספת"א [שם] רבי שמעון אומר אם היו לחין והסיקן ורבו משקין היוצאין מהן על המים שבלעו טהורין מק"ו ומה אם מי גשמים שהם עלולים לקבל טומאה מטהרין ברוב פירות שאינן עלולין לקבל טומאה אינו דין שיטהרו ברוב אמרו לו לא אם אמרת במי גשמים שמטהרין את הטמאין תאמר במי פירות שאין מטהרין את הטמאין. פי' מים היוצאין מן העצים לחים כמי פירות חשיבי לכל דבר:

פרק ה

משנה א

מי שטבל. מים שעליו מכשירים וכשעבר בנהר אחר טיהרו מי הנהר השניים מים שהעלה עמו מן הטבילה ואין מכשירים לא אלו ולא אלו:

דחייהו. כמו דחאהו:

לשכרו. שהיה חבירו שכור ודחהו לשכרו והפילו בנהר [הגה"ה ור"י מסימפונט ז"ל פי' דחאהו חבירו לשוכרו פירוש אותו הטובל היה שוכר בהמה מחבירו וכשטבל והגיע לנהר אחר דחה חבירו דהיינו משכיר את זה השוכר וכן לבהמתו ואורחא דמילתא נקט שכשנפלה הבהמה מחמח שהמשכיר הוליך הבהמה בתהום ומצולה נפל גם חבירו עכ"ל ודחוק::

וכן לבהמתו. שבשכרותו הפיל את הבהמה בנהר והיו עליו מי טבילה ועל הבהמה מים לרצון:

טהרו שניים. שעל ידי שכרות דשלא לרצון את הראשונים שהיו לרצון:

ואם כמשחק. דחה את חבירו בנהר או את הבהמה גם (את) השניים בכי יותן דכולהו לרצון נינהו והא דמשמע הכא דעובר בנהר לא מכשר ובפ' בהמה המקשה (חולין דף עד:) תניא גבי בן פקועה עבר בנהר הוכשר הלך בבית הקברות נטמא אמרינן בפ"ב דחולין (דף לו:) כגון שהיה לו פרה של זבחי שלמים והעבירה בנהר ושחטה ועדיין משקה טופח עליה התם כגון שהיו רגלי בהמתו מליאות טיט כדתנן לעיל בפ"ג [דאם שמח]:

תני"א בתוספת"א (שם) הטובל בים או בנהר אע"פ שהפליגה יותר ממיל הרי זה בכי יותן עבר בנהר אחר או שדחאו חבירו בנהר או שירדו עליו גשמים ורבו טהרו שניים את הראשונים תרנגול ומדוכה שהיו בהן מים טמאין והטבילן ראשונים טהרו מלטמא והשניים הוכשרו לקבל טומאה. פי' שהפליגה שנשתהה שם במקום שטבל יותר ממיל לא נתבטלו במי הנהר כיון דירדו שם לשם טבילה והמים העולים עמו מכשירים:

משנה ב

הנתזים. שלא בכוונה אינם בכי יותן:

העושה צפור במים. שמעלה על המים כמין אבעבועות:

הניתזים. בעשיית האבעבועות:

ואת שבה. היינו מי האבעבועות עצמן:

תני"א בתוספת"א (שם ע"ש) העושה צפור במים הניתזים ואת שבה אינן בכי יותן דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הניתזין אינן בכי יותן ואת שבה הרי זה בכי יותן. פי' סתם מתני' ר' מאיר היא:

משנה ג

שיגובו. שיתייבשו מן המים:

תני"א בתוספת"א (שם) העושה אמה בפירות אינן בכי יותן:

משנה ד

תני"א בתוספת"א (שם) אמר לו ר' טרפון מה לי כשמדדו לעומקו מה לי כשמדדו לרחבו אמר לו כשמדדו לרחבו אין רוצה במשקה שברושם כשמדדו לעומקו רוצה במשקה שברושם אמר לו א"כ יהא משקה שברושם טמא למטה מן רושם טהור אמר לו אי אתה מודה שהממלא בחבית המים העולים ובחבל שהוא מכונן על צוארה ובחבל של צורכה שהן בכי יותן שאי אפשר למים שיפלו לתוכה עד שיגעו לאחרים אם כן א"א למשקה שברושם עד שיהא למטה מן הרושם וחזר רבי טרפון להיות שונה כדברי רבי עקיבא. פי' שברושם כשאדם מודד עומקו של בור בקנה ניכר רושם המים בקנה עד כמה הם מגיעים ומתוך כך יודע עומקן. טמא. ויכשיר. טהור. כלומר ולא יכשיר: הממלא בחבית. משנה היא בריש פירקין דלעיל:

משנה ה

לידע כמה מים יש בו. רוצה במשקה שברושם כדאמרן לפיכך הרי זה בכי יותן אבל לידע אם יש בו מים אין צריך לרושם של משקה ובתוספתא (פ"ב) קתני במשלשל את החבל לבור לידע אם יש בו מים דהוי בכי יותן ושמא בחבל לפי שנכפף אינו יכול לידע אלא אם המשקה בו:

ושבאבן. כלומר שבאבן נמי טהורין ואין מכשירין:

משנה ו

שלח. עור כמו הביאו שלחין וטומנין בשלחין בפרק במה טומנין (שבת דף מט.) ומכה העור אחר רחיצתו כדי לנערו מן המים:

משנה ז

אם נער. מנער טליתו מלשון התנערי מעפר (ישעיה נב):

לצורפה. אם מחזקת המים שלא יכנסו לתוכה:

מסמר לצורפו. בתוספתא מחלק בין לצורפו בין לכבותו:

אוד. כמו אוד שנשבר דפרק המביא כדי יין (ביצה דף לג.) כלי שגורפין בו את התנור ובתוספתא מחלק בין לכבותו לעשותו פחמים:

תניא בתוספ' (סוף פ"ב) שלשל את החבל לבור לידע אם יש בו מים בכי יותן ידיו ורגליו אינן בכי יותן שלשל את המטלית להעלות בה דלי או קיתון וכלכלה להושיב בה תרנגולת אינו בכי יותן ואם נער בכי יותן המוציא מסמר לגשמים לכבותו אינן בכי יותן ואם בשביל לצרפו בכי יותן המניח את האוד בגשמים לכבותו אינו בכי יותן ואם בשביל לעשותו פחם הרי זה בכי יותן:

משנה ח

קסיא של שולחנות. השולחנים יש להם בגדים או כלים שמכסין בהם השולחנות בשעת הגשמים וכיוצא בהן שנינו בפ' ט"ז דכלים (מ"ו) קסיא של זורי גרנות ושל הולכי דרכים:
והשיפא של לבנים. מחצלת של שיפא ושל גמי שמכסין בהן הלבנים להגין מן הגשמים והרי אלו כמו בשביל שלא ילקה הכותל שאינו בכי יותן:
אבל אם ניער. שמתכוין להדיחם הרי זה בכי יותן:

משנה ט

כל הנצוק טהור. אם מערה מכלי טהור לכלי טמא מה שבעליון טהור דנצוק אינו חיבור חוץ מהני דחשיב מפני שסולדי' לאחוריה' כשהקילוח נפסק חוזר הנשאר למעלה:
הדבש והזיפים. כמו דבש הזיפים ופליגי בה בסוף גמרא דסוטה (דף מח:)ר' יוחנן אומר דבש שמזיפין בו כלומר לפי שהוא טוב הרבה ויכולין לערב בו פסולת ריש לקיש אמר על שם מקומו דכתי' (יהושע טז) זיף וטלה ובעלות כיוצא בדבר אתה אומר [תהלים נד] בבא הזיפים ויאמרו לשאול. ובנזיר פרק כהן גדול (נזיר דף נ:) איבעיא להו אם יש נצוק באוכלין או לא:
והצפחת. מאכל העשוי מקמח ודבש והוא רך כל כך שיכול להציקו וראיה לדבר (שמות טז) כצפיחת בדבש:
של גריסין ושל פול. יש ריחים של גרוסות שטוחנין בהן הפולין והקליפה ניטלת מהן והיינו גריסים:
ושל פול. כשהן שלמין עם קליפתן:

משנה י

מצונן לחם טמא. שהתחתון החם מזיע העליון הצונן ומטמאהו כדאמרינן לעיל בפרק ב' בזיעת המרחץ לפי שענן החמין עולה כתימרות העשן ומתערב בנצוק ובמים שבכלי העליון ומטמאה שהעשן העולה מן החמין משקין הוא חשוב:
וכחו של תחתון יפה. שחומו גדול משל עליון:

משנה יא

ומגיסה. בכף שנטלה הכף בידה ומהפכת בתבשיל שלא יקדיח:
אם הזיעו ידיה. מהבל הקדרה נטמאו ידיה כאילו נגעה במשקין שבקדירה וכן אם היו ידיה טמאות נטמא מה שבקדירה כאילו הן חיבור כגון מערה מצונן לחם:

אם נטפו. שנטף מן הזיעה לקדירה נטמאת ואם לאו לא נטמאת ועוד איכא לפרושי מתני' משקה דמטמא כלי שזיעת ידיה מטמא הקדירה ורבי יוסי לא חשיב זיעה משקה אלא א"כ נטפו:

היין שבכף טהור. ואינו מכשיר דלא הוחשב להיות משקה עד שיערה אותו לתוך כלים וכמו שאין לו תורת משקה לענין הכשר כך אין לו תורת משקה לענין טומאה ולענין יין נסך כדמוכח בתוספתא בפרק בתרא דטהרות:

תניא בתוספתא [פי"א דטהרות ע"ש ובע"ז פ"ח] השוקל ענבים בכף מאזנים אע"פ שהיין צף על גבי ידיו ואע"פ שחישב עליו טהור כינסו לתוך הכלי טמא הדורך ענבים בחבית אע"פ שהיין על גבי ידיו טהור וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יין נסך:

פרק ו

משנה א

כנימה. תולעים שבפירות מלשון (שמות ח) ותהי הכנם:

אם נתכוון לכך. שחשב שירד עליהם טל:

שיש להם מעשה. בירושלמי אמרי' בריש מס' תרומות ואי זהו מעשה שלהם א"ר חונא בתפוס בהן בטל ובפרק קמא דחולין (דף יג.) א"ר יוחנן לא שנו אלא שלא היפך בהן אבל היפך בהן הרי הן בכי יותן ושמא הכל אחד דבעי היפוך בשעת הטל דאי שלא בשעת הטל איכא למימר דמהפך מפני הכנימה:

תניא בתוספתא (פ"ג) המעלה פירותיו לגג ללותתם בטל ובגשמים הרי זה בכי יותן העלן מפני הכנימה וירד עליהן טל וגשמים אם שמח בכי יותן ר' יהודה אומר א"א שלא לשמוח אלא עודהו הטל עליהן חושב עליהן הרי הן בכי יותן ואם לאו אינן בכי יותן חרש שוטה וקטן שהעלו פירותיהם לגג ללותתן בטל ובגשמים הרי זה בכי יותן העלום מפני הכנימה וירד עליהן טל או גשמים אף על פי שחשבו אינן בכי יותן שיש להם מעשה ואין להם מחשבה:

משנה ב

קציעות. עיגולי דבילה כדאמרי' בריש ביצה (דף ג:) ליטרא קציעות שדרסה ע"פ עיגול מניחים התאנים במכתשת וכותשין אותן ועושין אותן כמין ככרות:

שימתינו. לשון לחלוח כמו במתונא פסחים (דף מז:):

אגודות של בית השווקים. מרביצים עליהם מים מוכשרים:

מפני משקה הפה. הלחים עצמן כשמתייבשין לפניו בשוק מלחלחם במשקה פיו:

קמחין וסלתות של בית השווקים. לותתים חטיהן:
חליקיא. כמו חילקא ומפרש בפ' כיצד מברכין חילקא חיטי דמתברי באסיתא תרתי תרתי כלומר שנחלקה החטה לשנים. טרגיס תלת תלת. טיסני מפרש במו"ק (דף יג:) אחד לארבעה:
בכ"מ. דשלא של בית השווקים שהכל מרביצים עליהם מים:
תניא בתוספתא (פ"ג) חלפתא בן קוניא אומר שום בעל בכי טמא מפני שמרביצין עליו מים ואח"כ קולעין אותו אמרו חכמים אם כן יהא טמא לחלפתא בן קוניא וטהור לכל ישראל יהושע בן פרחיא אומר חטין הבאות מאלכסנדריא טמאות מפני אנטליא שלהן אמרו חכמים א"כ יהו טמאות ליהושע בן פרחיא וטהורות לכל ישראל. פירוש קולעין אותן מלחלחין אותן במים תחלה כדי לקולען בעלין שדרך לחבר שומין ולעשות מהן קליעות גדולות וכשהעלין יבשין אין נוחין לקלוע. אנטליא מלשון אנטל בב"ב (נח:) כלי שנוטלין ממנו לידים ודרכם להניחם מלאים מים על החטין ואם נשפכו נשפכו:
עוד תניא בתוספתא (שם) כל האגודות של שווקים הבאים מבית השווקים טמאים ולא במקו' אגד בלבד אמרו אלא כולן מפני שמתרפרפת וחוזר ואוגדה דברי ר"מ רשב"ג אומר אם כדברי ר"מ יהו אגודות של שווקים טהורות. פירוש טעמא דר"מ משום דחייש למשקה פיו כדקתני מתני' ואתא רשב"ג למימר אם איתא כדקאמר ר"מ ובאגודות של שווקים שהן גדולות ליכא למימר דאין מתלחלחין במשקה הפה ומדטמאוה חכמים ש"מ כרבי יהודה דטעמא משום לחלוח של גג:
עוד תניא בתוספתא (שם) א"ר יוסי בראשונה היו כריכות של קישואין ושל דילועין של צפורי טמאות מפני שמקנחין אותן בספוג קבלו עליהם אנשי צפורי שלא יהו עושין כן בראשונה היה גריס של פול ושל טופח של צפורי טמא מפני ששורין אותן במים בשעה שגורסין אותן קבלו עליהם אנשי צפורי שלא יהו עושין כן. הפירות בכ"מ בחזקת טהרה אחד עובד כוכבים ואחד כותי ואחד ישראל. אע"פ שאמרו אין אדם רשאי לטמא פירותיו אבל התירו לבעל הבית שיהא מטמא דבר מועט ונותן לתוך כפישה:

משנה ג

כל הביצים. של תרנגולת ושאר עופות ושוקלין כנגדן לח ויבש ופעמים מניחם בכף מאזנים שהיה בה משקה:
כל הדגים בחזקת טומאה. דחיישינן שמא ניער עליהן את המצודה ותנן בפירקין דלעיל ואם ניער בכי יותן:
רבי יהודה אומר. כל הני דחשיב רבי יהודה זהירי ולא מנערי עלייהו:

אלתית. על שם מקומו וחתיכה של דג קאמר וי"א דג קטן שכך שמו:
קוליס. שמו של דג:
איספנגין. על שם מקומו:
וכל הציר בחזקת טומאה. דסתם ציר נותנין בו מים:
ועל כולם. כלומר בין ביצים בין פירות נאמן ע"ה לומר לא הוכשרו כדתניא לעיל אחד עובד כוכבי' ואחד כותי ואחד ישראל ועל הציר נמי נאמן לומר שלא נתן בה מים:
מפני שמפקידין אותן. גרסי' דכל הפירות מפקידין אצל עם הארץ ואי לאו דנאמן היאך מפקידין אבל דגה אין מפקידין בידו לפיכך אינו נאמן:
ציר טהור. בבכורות (דף כג:) אמרי' דציר לאו בר קבולי טומאה הוא ודייקינן מדאמר ר"א ב"י דנחשדו ע"ה לערב מים מחצה בציר וכשנתן לתוכו מים כל שהוא אע"פ שהן טהורין טהרה מעוררת טומאה וכיון דמים רובה הכל טמא אבל פלגא בפלגא לא דטומאת ע"ה דרבנן וטומאת משקין דרבנן ברובה גזרו רבנן בפלגא ופלגא לא גזור:
תניא בתוספתא (שם) ביצים של חנוני שהוא מוכר בהן לח ויבש הרי אלו טמאין דברי ר"מ ורבי יהודה מטהר אמר רשב"א לא שהיה ר"מ מטמא בלח ויבש אלא שהתינוק מטמא במשקין שבצלוחית. כל הביצים בחזקת טהרה וביצת הבלן בחזקת טומאה כיצד צדין דגים בטהרה בין שצדין בחרם בין שצדין בכפוף בין שצדין במצודה ולא ניער את המצודה עליהן הרי אלו בחזקת טהרה ולעולם הן בחזקת טומאה עד שיתכוין לצוד בטהרה ואין ע"ה נאמן לומר לא ניערתי את המצודה עליהן:

משנה ד

שבעה משקין הן. בתורת כהנים בפרשת ויהי ביום השמיני דריש מ"ש הני טפי מאחריני:
דבש צרעה טהור. ואינו מכשיר ומותר באכילה כדתניא בפ"ק דבכורות (דף ז:) מפני מה אמרו דבש דבורים טהור מפני שמכניסות אותן לגופן ואין ממצות אותן מגופן ורבי יעקב דריש התם את זה תאכלו מכל שרץ העוף שרץ עוף טמא אי אתה אוכל אבל אתה אוכל מה שעוף טמא משריץ ומוכח התם דלטעמא קמא דבש הגזין וצרעה מותר ולר' יעקב אסירי משום דקרא לא מרבי אלא דבש דבורים שאין לו שם לווי ועוד יש לפרש טהור דתנן הכא דלא מקבל טומאה שלא במחשבה אבל דבורים לא בעי מחשבה כדמפרש התם:
תניא בתורת כהנים אשר יבא עליו מים יטמא (ויקרא י״א:ל״ד) אין לי אלא מים מנין הטל והשמן והיין [והדם] והדבש והחלב ת"ל (שם) וכל משקה אשר ישתה יכול מי

תותים ומי רמונים ושאר כל מיני פירות ת"ל אשר יבא עליו מים מה מים מיוחדים שאין להם שם לווי אף אני ארבה את הטל היין השמן [והדם] והדבש והחלב שאין להם שם לווי ומוציא אני את מי תותים ואת מי רמונים ושאר מיני פירות שיש להם שם לווי. פי' ודבש דבורים דמתני' אין לו שם לווי דדבש סתם מיקרי אבל דבש צרעה לא מיקרי דבש סתם כדאמרינן בהדיא בפ"ק דבכורות (דף ז:) דדבש הגזין והצרעין יש [להן] שם לווי וכל הני תולדות דקתני לקמיה כיון דתולדות הן לא חיישינן אפילו יש להן שם לווי:

תניא בתוספתא דשבת (פ"ט) מנין לדם שהוא משקה שנאמר (במדבר כ"ג:כ"ד) ודם חללים ישתה ומנין ליין שהוא משקה שנאמר (דברים ל"ב:י"ד) ודם ענב תשתה חמר ומנין לדבש שהוא משקה שנאמר (שם) ויניקהו דבש מסלע ומנין לשמן שהוא משקה שנאמר (ישעיהו כ"ה:ו') משתה שמנים משתה שמרים ומנין לחלב שהוא משקה שנאמר (שופטים ד':י"ט) ותפתח את נאד החלב ותשקהו ומנין לטל שהוא משקה שנאמר (שם ו) וימץ טל מן הגזה מלא הספל מים מנין לדם [נדה] שהוא משקה שנאמר (ויקרא כ':י"ח) מקור דמיה ואומר (זכריה י"ג:א') ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ולנדה מנין לדמעת העין שהוא משקה שנאמר (תהילים פ':ו') ותשקמו בדמעות שליש מנין למי האף שהוא משקה שנאמר (ירמיהו ט':י"ז) ועפעפינו יזלו מים:

משנה ה

גדולים. משקין היוצאין מפי טבעת:

קטנים. שתן היוצא מפי האמה:

טהורים. אבהמה חיה ועוף קאי:

ודם הקזה לשתיה. למעוטי לרפואה דלא כדק תני סיפא:

מי החלב. נסיובי דחלבא:

כחלב. בפרק כל הבשר (חולין דף קיד.) אמר ריש לקיש לא שנו אלא להכשיר את הזרעים אבל לענין בישול בשר בחלב מי החלב אינן כחלב:

והמוחל כשמן. אין להקשות כיון דמוחל מכשיר אמאי לא גזרו בפ' קמא דשבת (דף טו.) על המסיקה כמו שגזרו על הבצירה שלפי שיש שלשה עניני מוחל כדמוכח במס' שבת בפ' חבית (שבת דף קמד:) מוחל היוצא בתחלה דהיינו היוצא בשעת מסיקה ובההוא אפילו ר"ע מודה שאינו מכשיר לפי שאינו רוצה בקיומו כדמוכח התם ומוחל היוצא מעיקול בית הבד אפילו ר"ש מודה דמכשיר לפי שאי אפשר לו בלא צחצוחי שמן אבל במוחל דאתי בתר איצצא דהיינו לאחר שעמדו בכומר ב' וג' ימים פליגי לר' יעקב מכשיר לרבי שמעון אינו מכשיר ומוחל דתנן הכא דפליגי ביה ר"ש ורבי מאיר על כרחין פליגי

במוחל היוצא מעיקול בית הבד וההיא דתנן בעדיות (פ"ד מ"ו)ומייתי לה בפ"ק דיבמות (דף טו:) חבית של זיתים מגולגלים ב"ש אומרים אינה צריכה לינקב ובה"א צריכה לינקב משום דמוחל של זיתים מכשיר צריך לומר דהאי דחבית הוי כי ההיא דעקל בית הבד דאי אפשר בלא צחצוחי שמן כי היכי דלא תיקשי מבית הלל לר' שמעון:

דם השרץ כבשרו. ומצטרפין לכעדשה כדתנן במעילה בפרק קדשי מזבת (דף יז.):

משנה ו

זובו של זב. כולהו דמטמו נפקא לן בפ' דם הנדה (נדה דף נה:)):

דם מן המת. כלומר אדם שמת דהא כל הני תנאי אתנא קמא קיימי מר ממעט האי ומר ממעט האי ולא כמו שפירש בקונטרס בפ' שני דחולין (דף לה:) דבדם בהמה שמתה איירי דכאן מוכח דבאדם איירי ועוד דאם כן ליתני דם המתה ובעי למידק מינה התם לר' שמעון הא דם שחיטה מכשיר ומסיק לא הא דם חללים מכשיר ושם הארכנו בדבר:

והיא טהורה. לפי שלא הוכשרה:

משנה ז

ליחה. היוצאה מן המורסא:

הראי כמו הרעי דהיינו צואה עבה:

ומשקה בן שמנה. דמו ורוקו מימי רגליו של נפל:

רבי יוסי אומר חוץ מדמו. כגון דם דלאחר מיתה וקסבר ר' יוסי דמטמא כדם של בן תשע אי נמי כדם מגפתו דמחיים דקרינא ביה ודם חללים כבר קיימא ודלא כר"ש דאמר בפרק שני דחולין (שם) דם מגפתו אינו מכשיר אפילו בבר קיימא דלית ליה מה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגיה:

אע"פ שהן יוצאין נקיים. מפי הטבעת כרעי חשיבי ואינם מכשירים:

תני"א בתורת כהנים ומייתי לה בפרק דם נדה (נדה דף נה:) נמצאת אומר תשעה משקין בזב הזיעה והליחה סרוחה והרעי טהורים מכלום דמעת עינו ודם מגפתו וחלב אשה מטמאין טומאת משקין ברביעית זובו ורוקו ומימי רגליו מטמאין טומאה חמורה:

דם שחיטה. של טמאים אינו מכשיר ולא דם הקזה לרפואה ור' אליעזר סבר דמכשירין:

חלב הזכר טהור. כלומר ואינו מכשיר דחלב היוצא מדדיו של זכר לא חשיב אלא כזיעה בעלמא:

תניא בתוספתא (פ"ג) אמר רבי יוסי אמר לי אינימוס אחיו של ר' יהושע הגרסי השוחט את העורב להתלמד בו דמו מכשיר ור' אליעזר אומר כל דם השחיטה לעולם מכשיר. דם המת מטמא בכל שהוא דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר ברביעית אמר רבי נראין דברי

ר' מאיר בטומאה קלה לטמא אחד ולפסול אחד ודברי ר' יוסי בטומאה חמורה לטמא שנים ולפסול אחד. כל משקה המת טהורין חוץ מדמו (וכן מראה דמים במת) הרי אלו טמאין אמר רבי שמעון בן קבוסאי כל ימי הייתי קורא מקרא זה והזה הטהור על הטמא ולא מצאתיו אלא באוצר של יבנה בלבד ומאוצרה של יבנה למדתי שטהור אחד מזה אפילו על מאה טמאין. פירוש ר' אליעזר אומר כל דם שחיטה מכשיר בפרק קמא דבכורות (דף י:) פריך ר' אליעזר היינו תנא קמא ומשני איסורו חישובו איכא בינייהו תנא קמא סבר דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה בעי מחשבה ואתא רבי אליעזר למימר דם שחיטה לעולם מכשיר ואפילו לגופיה לא בעי מחשבה ומפרש משום דעורב יש בו סימני טהרה. בטומאה קלה דלא מטמא אדם וכלים ואינו אלא ראשון ועושה שני ושלישי דשלישי פוסל בתרומה. בטומאה חמורה דמטמא אדם וכלים לטמא שנים משכחת לה לטמא שלשה ולפסול אחד דרביעית דם מן המת אבי אבות הוא ואדם וכלים הנוגעים בו נעשים אב הטומאה לעשות ראשון ושני ושלישי בתרומה אלא נקט שנים משום דאיירי באוכלים שנגעו בדם ואין אוכלים נעשים אב הטומאה לעולם כדמוכח בשלהי עירובין (דף קד:) דכל דבר שאין לו טהרה במקוה אין נעשה אב הטומאה. כל משקה המת טהורים היינו ההיא דמייתי בפרק כסוי הדם(חולין דף פז:)וכתוב בכל הספרים תנן התם ואינה משנה בשום מקום אלא ברייתא היא זו. וכל משקה המת כגון דמעת עינו וחלב האשה דלא גזרו על משקה המת אע"ג דגזרו על משקה הזב כדמפרש התם משום דזב לא בדילי אינשי מיניה מת בדילי אינשי מיניה ותימה הא מדאורייתא תורת משקה עליהן דכולהו דריש מקראי בפרק דם הנדה (נדה דף נה:) ויש מפרשים דהכא בשיצאו ממנו בשפופרת דאין להם תורת משקה עד שיצאו וכי נפקי לא נגעי ביה הילכך בזב דלא בדילי גזור אבל במת לא גזור ולא יתכן כלל דלמה הוצרכו משום מילתא דלא שכיחא ועוד דלענין הכשר מיתניא כלומר טהורים דלא מכשרי ואי משקה נינהו אמאי לא מכשרי לכך נראה דקראי דהתם אסמכתא בעלמא ותדע מדקאמר ומטמאין טומאת משקין ברביעית והלא כל משקה מטמא בכל שהוא כדמוכח בברכות בפ' אלו דברים (ברכות דף נב.) דמשקין שאחורי הכוס חוזרין ומטמאין את הכוס אע"ג דמסתמא לית בהו רביעית וכן בפרק קמא דפסחים (דף יד.) דאיכא משקין בהדי בשר דקא מיטמא בשר מחמת משקין וסתמא אין בהן רביעית ועוד אמרינן התם (דף יז:) ומים נמי לא אמרן אלא דאיכא רביעית דחזו להטביל מחטין וצנוריות אבל פחות מרביעית לא ועוד בסוף קדושין (דף פ.) גבי עיסה בתוך הבית ותרנגולין ומשקין טמאים שם ונמצאו ניקורין בעיסה וסתמא אין בהן רביעית ועוד תנן במס' טהרות פ"ג (מ"ב) גוש של זיתים שנפל

לאויר התנור והוסק כביצה מכוון טהור יתר מכביצה טמא שכיון שיצתה טיפה ראשונה נטמאת בכביצה כלומר וחזרה הטיפה וטמאה את התנור אלא לאו שמע מינה הנהו דלאו משקין גמורין נינהו הנהו דוקא הוא דלא מטמו אלא ברביעית וההיא דסוף אין דורשין (חגיגה דף כ.) גבי מפה זו ארגתיה בטהרה שאמרה לר' ישמעאל נימא נפסקה לי וקשרתיה בפה לאו משום דנטמא הרוק מחמת ידיה שהידים שניות וחזר הרוק וטימא את המפה דהא לא מטמו בפחות מרביעית כדפרישית אלא בעוד שלא נארג במפה שיעור בגד היתה נדה ולא נטמאת מחמת הנדה אלא מחמת רוק שבפיה דלאחר שנארג במפה כשיעור עדיין הרוק לח ומטמא בכל שהוא כדין מעיינות הזב והא דאמרינן בפרק אין מעמידין (עבודה זרה דף לא.) גבי סתם יינן דמטמא טומאת משקין ברביעית לא כמו שפירש שם בקונטרס במשקין שנגעו בשרץ דדינם ברביעית דהא פרישית דדינם בכל שהוא אלא התם דטומאת סתם יינן דרבנן לא גזור אלא ברביעית ומיהו קשה מפ' אמרו לו (כריתות דף יג.) גבי אשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור דמדבעי הכשר החלב אלמא חשיב אוכל ואין אוכל מטמא כלי אלמא אין התנור מטמא אלא מחמת טיפה המלוכלכת על פי הדד ש"מ דמטמא חלב בפחות מרביעית וצריך לומר דהתם לתרומה וקדשים אבל לחולין בעי רביעית ולפ"ז יתקיים פירוש הקונטרס דפ' אין מעמידין דכל הנהו דאשכחן דמטמאין בכל שהן נעמיד לתרומה וקדשים והנהו דבעו רביעית נעמיד לחולין ומיהו קשה קצת ההיא דברכות (דף נב.). כל מראה דמים דהיינו מראה אדמומית דאם נתערב במים או בצללתא דדמא אם יש בו מראית דם אם של מת הוא מטמא באהל והוא דאיכא רביעית דם גמור. והזה הטהור דבר תימה מה שייכא מילתא זו הכא:

משנה ח

מטמא. מכשיר:

ושלא לרצון. חלב הנוטף מדדיה:

שאינו מיוחד אלא לקטנים. ולא מיחשב כולי האי בסתם:

שדם מגפתה טמא. משום ודם חללים דמה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא ודלא כרבי שמעון דפרק שני דחולין (דף לה:) אבל דם מגפתה של בהמה אינו מכשיר אלא מיקרי דם חללים ואפילו קטלה כולה כדאמרינן בפ' העור והרוטב (חולין דף קכא.) שונין ישראל בטומאה ועובד כוכבים בטהרה צריכין מחשבה והכשר ממקום אחר דדם בהמה לא מיקרי דם חללים דגבי אדם כתיב ובמסכת שבת פרק חבית (שבת דף קמד.) פירש בקונטרס שדם מגפתה טמא וחלבה כדם מגפתה דדם נעכר ונעשה חלב ודם מגפתה סתמיה שלא לרצון הוא וטמא וקשה לפירושו דא"כ אמאי צריך תרי קראי בפרק דם

הנדה (נדה דף נה:) לדם וחלב אפילו יהו אסמכתא ועוד מה משיב ר' עקיבא ועוד בפרק כל היד (נדה דף יט.) אמרינן אין דם ירוק מכשיר לרבנן מי גרע מחלב ועוד למה לי קרא בתוספתא דשבת [פ"ט] לדם הנדה דמכשיר דיליף מדכתיב (ויקרא כ':י"ח) מקור דמיה וכתיב (זכריה י"ג:א') יהיה מקור נפתח לבית דוד וגו' ודם הנדה הוא דנעכר ונעשה חלב כדאיתא בפ"ק דנדה (דף ט.) לכך נראה דהכא דייק משום דיש לנו להשוות משקין היוצאין מן האשה דכי היכי דדם מגפתה מכשיר שלא לרצון ה"ה חלב אבל אין לפרש דמחמת חומרא בעלמא קאמר לפי שיש חומרא באשה שאין בבהמה דא"כ הוה ליה לאקשויי נמי מדמעת עינה דבאשה טמא כדדרשינן פרק דם הנדה (נדה דף נה:) מדכתיב ותשקמו בדמעות שליש ובבהמה טהור דההוא קרא באדם הוא דכתיב ועוד דהכי ה"ל למימר לא אם אמרת באשה שדמה טמא תאמר בבהמה שדמה טהור דמה לו להזכיר דם מגפתה ומיהו בזה יש ליתן טעם לדבריו שצריך לפרש באיזה דם איירי ולפי שיש דם היקז לרפואה דאפילו באשה טהור ויש דם שחיטה דמכשיר בבהמה ואיכא נמי דם היקז לשתיה ובשלא הקיז לשתיה איירי דאי הקיז לשתיה אפילו בבהמה נמי מכשיר כדתנן לעיל וטעמא משום דאחשביה:

ושלא לרצון טהורים. כדתנן בפרקין דלעיל הא למה זה דומה לסלי זיתים וענבים שמנטפין: